

Näytönvastaanottajia ja oppilaitoksen kouluttajia koskevat vaatimukset

1 Asia

Komission päätökseen (2011/765/EU) perustuvassa Traficomien määräyksessä ["Oppilaitosten ja näytön vastaanottajien hyväksymisvaatimukset sekä näyttöjen järjestäminen rautatieliikenteessä, TRAFI/442338/03.04.02.00/2016"](#) kohdassa 3.2 c) ja 4.2 2) on esitetty velvoite, että käytännön näyttöä vastaanottavalla näytönvastaanottajalla ja koulutusta antavalla kouluttajalla on oltava voimassaoleva lupakirja ja lisätodistus.

Määräyksessä esitetty vaatimus lupakirjasta ja lisätodistuksesta voidaan tulkita perustuvan kahteen asiaan:

1. Näytön vastaanottaja tai kouluttaja lupakirjalla ja lisätodistuksella osoittaa, että hänellä on tarvittava osaaminen näytössä tarkastettavista tai koulutuksessa koulutettavista asioista
2. Näytön vastaanottaja tai kouluttaja toimii näytön aikana ns. vastuullisena kuljettajana, kun kuljettajaoppilaalla ei ole vielä tarvittavaa kuljettajan pätevyyttä.

Määräyksessä annetaan mahdollisuus poiketa kouluttajan lisätodistusvaatimuksesta liikkuvaa kalustoa tai rataverkkoa koskien, jos ohjaamossa on kuljettaja, jolla on lupakirja sekä rataverkkoa tai liikkuvaa kalustoa koskeva lisätodistus. Tämän poikkeusmahdollisuuden voidaan katsoa kohdistuvan lähinnä edellä mainittuun 2) kohdan perusteeseen.

Toimijoilla on kuitenkin tullut eteen tilanteita, joissa toimijalla olisi käytössään pätevä kouluttaja, mutta hän on jo esim. eläköitynyt kuljettajan tehtävästä ja näin ollen hänellä ei enää ole voimassa olevaa lupakirjaa ja lisätodistusta. Kouluttajana hän kuitenkin voisi osaamisensa puolesta yhä toimia. Tilanne voi tulla myös eteen, jos oppilaitos ei ole rautatieliikenteen harjoittajan sisäinen toiminto, jolloin oppilaitoksen itsensä ei ole mahdollista kouluttajiensa osalta yllä pitää lupakirjaa tai myöntää lisätodistuksia.

2 Tulkinta

2.1 Näytön vastaanottajan ja kouluttajan pätevyys

Traficom katsoo, että kouluttajan tai näytön vastaanottajan pätevyyttä koskevat asiat on mahdollista todentaa myös muilla keinoin kuin voimassa olevalla lupakirjalla ja lisätodistuksella (esim. aiemmin voimassa olleella lupakirjalla ja lisätodistuksella sekä asioiden säännöllisellä kertaamisella ja osaamisesta varmistumisella). Erityisen tärkeässä osassa pätevyyden määrittämisestä on substanssiosaamisen lisäksi henkilön kyky toimia kouluttamis- tai näytön vastaanottotehtävissä. Näiden osalta pelkkä voimassa oleva kuljettajan pätevyys ei vielä tuo tarvittavaa pätevyyttä tehtävässä toimimiseen.

2.2 Vastuukuljettajana toimiminen

Traficom katsoo, että liikennöinnin turvallisuus on aina varmistettava ja turvallisuuden varmistaminen on aina sen rautatieliikenteen harjoittajan vastuulla,

jonka turvallisuustodistuksen puitteissa liikennöintiä harjoitetaan. Traficom:n näkemyksen mukaan kuitenkin säädöksen salliman ns. luotsikuljettaja toiminnan lisäksi koulutus tai näyttötilanne voidaan järjestää myös siten, että kouluttajalla tai näytön vastaanottajalla ei ole lupakirjaa tai lisätodistusta ollenkaan ja liikennöinnin turvallisuudesta vastaa kokonaisuudessaan tehtävään pätevä kuljettaja. Tällöin ohjaamossa on koulutettava kuljettaja, kouluttaja ja ns. vastuukuljettaja, joka toimii liikennöivän rautatieliikenteen harjoittajan lukuun.

Jos näytön vastaanottajalla ei ole voimassaolevaa lupakirjaa tai lisätodistusta, niin Traficom tekee tästä hyväksynnän yhteydessä merkinnän päätökseen. Näytön vastaanottajan on myös tuotava tämä asia esille ja sovittava rautatieliikenteen harjoittajan kanssa käytännön järjestelyistä siten, että liikennöinti voidaan turvallisesti suorittaa näytön aikana.

Jos kouluttajalla ei ole voimassaolevaa lupakirjaa tai lisätodistusta, niin oppilaitoksen on tuotava tämä asia rautatieliikenteen harjoittajan tietoon ja sovittava rautatieliikenteen harjoittajan kanssa käytännön järjestelyistä siten, että liikennöinti voidaan turvallisesti suorittaa koulutuksen aikana.

3 Tulkinnan vaikutukset

Tulkinnalla ei ole tiedossa olevia toimintaa rajoittavia vaikutuksia.

Tulkinta antaa toimijoille enemmän liikkumavaraa kouluttaja- ja näytönvastaanotto toimintojen järjestämiseen mahdollistamalla mm. kuljettajapätevyytensä (esim. terveydentilan/eläköitymisen johdosta) menettäneiden jatkamisen kouluttajan ja/tai näytön vastaanottajan tehtävässä. Erityisesti museoliikenteessä on ollut haasteita pätevien kouluttajien ja näytönvastaanottajien riittävydessä ja nämä tulkinta helpottaa tätä tilannetta.

4 Tulkinnan käyttöönotto

Oppilaitosten ja näytön vastaanottajien osalta ei ole erillisiä asiakasohjeita, joihin tässä tehty tulkinta voitaisiin sisällyttää. Tästä syystä tulkinnasta tullaan laatimaan erillinen tulkintaohje -asiakirja, joka julkaistaan Traficom:n verkkosivuilla [Rautateiden oppilaitoksia ja näytönvastaanottajia](#) koskevan osion "Ohjeet ja tiedot" -osiossa.

Tulkinnan antamisesta tiedotetaan sidosryhmiä 9.12.2020 pidettävässä Kelpoisuusasioiden YTR:ssä ja tulkintaohje lähetetään tiedoksi sähköpostilla Traficom:n rekisterissä oleville oppilaitoksille ja näytönvastaanottajille.